

הערות סיסטמטיות להשתלמויות כלנית תשע"ה 2015

אבי שמידע המחלקה לאקולוגיה ואבולוציה והמרכז לרציונליות, האוניברסיטה העברית בירושלים. avi.shmida@gmail.com

רשימת צמחים ששמותיהם נאמרו בטעות במהלך ההדרכה בהשתלמויות כלנית תשע"ה

בטבלאות מצויינים גם טקסונים אשר לדעתנו מיותר לפצלם לשני מינים ובישראל קיים בהם בשדה רק מין ביולוגי אחד

השתלמות כלנית בגליל העליון המזרחי

שם מוטעה שנאמר בשדה	השם הנכון	התחנה והערות
אספסת החילזון	אספסת מגובששת	הר-ביריה. אספסת החילזון הוא מין של קרקעות חוליות במישור החוף לו עלים כמעט קרחים. מין האספסת שנאמר עליו כי הוא א.החילזון: הוא א.מגובששת השכיחה בגליל העליון ולה שני זני של פרי הנראים שונים לחלוטין: זן עם שיכים בולטים וזן עם כריכות מגובששות ללא שיכים (ראו ציורי קו נפלאים בספר אהרונסון).
אפזרית אדומה	אפזרית מלוחה	"לא המדריך אמר את השם "המוטעה" א.אדומה. הוא נובע לדעתי משאיפה של המומחים להתהדר במינים נדירים שמצאו. מי שימצא אפזרית אדומה יקבל את "אות מומחה שמות הצמחים של כלנית".
בלוטת הסלעים	גלונית הסלעים	נחל אביב. בלוטה הוא השם העברי הקודם של גלונית
בן-סירה קטן תת-מין מיובל	בן-סירה מיובל	
גזיר דק-עלים	גזיר צר-עלים	
זכריני מסועף	זכריני מאונקל	ביריה, נחל אביב והר-אדמון,
זקניים כפולי-שיבולת	זקניים משובלים	
חבלבל המשי	חבלבל ארץ-ישראלי	חבלבל המשי נכלל בישראל תחת ח.כפני ואיננו מין עצמאי בישראל. החבלבל השרוע עם פרחי קרם שראינו מעל המצוק הוא חבלבל ארץ-ישראלי.
לוף ארץ-ישראלי	לוף מנומר, זן רקע כהה	קדיתא, ללוף המנומר שני זנים: אחד עם רקע מתחל ירוק והשני עם רקע מתחל כהה שקשה להבחין בכתמים השחורים אך הוא אינו לוף א"י שבו הצבע הכהה של המתחל הומוגני
מסרק איברי, מסרק אביבי	מסרק מזרחי	
מרגנית השדה	מרגנית השדה כחולה	בישראל שני זני המרגנית הם מינים "טובים": מרגנית השדה אדומה גדלה בבתי-גידול לחים ומ.השדה כחולה גדלה בכל מקום. לכן נבקש לרשםם בשם בן שלוש מילים
עכנאי לחכי	עכנאי נאה	מאגר דלתון. זהו השם הישן של ע.נאה
עלקלוק צהוב	ע.צהוב-פרחים	קדיתא
עלקת רכת-שער	ע.סגולת-פרחים	נחל אביב, שמה הישן ע.אזוביונית, דבר שבבלבל את המדריך..
פילגון גרמני	פילגון צמיר	

בעקבות המעברים הרבים בצורת הפרי (יחסי אורך רוחב משתנים באותה אוכלוסיה) המדריך "התייגש" ומציע לאחד את כל קבוצת פרג אגסני בישראל (כלומר פ.סורי, נחות וסמור) - פרג אגסני עם 3 זנים: זן נחות הנפוץ בשפלת-החוף, זן סמור הגדל במדבר וזן סורי הנפוץ בגולן בצפ.מז.הגליל ומעט במערב הגליל.

קדיתא. לזן "רב-ראשים" של קרדה מכסיפה קוראים פורמלית עתה קרדה דרומית. במרכז הארץ שני מינים אלה "מתאחדים לטקסון אחד - קרדה מכסיפה.

אלה שני מינים עצמאיים

נחל אביב: המדריך חושב שאין הבדל בין שני המינים והם "עוברים" אחד למשנהו. הראשון שתואר היא ש. הלבנון ...

לדעתנו אין זה מין עצמאי אלא זן של תלתן הפוך הגדל באחו לח.

לדעתנו אין זה מין עצמאי אלא זן של תלתן הפוך הגדל באחו לח.

פרג אגסי זן סורי

פרג סורי

קרדה דרומית

קרדה רבת-ראשים

שברק קצר-פרח

שברק סיצילי

שושנתית הלבנון

שושנתית משורטטת

תלתן הפוך

תלתן גולתי

תלתן קיפודי

תלתן קיפודי

תלתן הפוך

תלתן קלז

השתלמות כלנית בחרמון

שם מוטעה שנאמר בשדה	השם הנכון	הסבר והערות
אדר חרמוני	אדר קטן-עלים תת-מין חרמוני	אפשר לקצר ולקרוא לתת-המין בפשטות אדר חרמוני , אך בכתובים מומלץ לכתוב את השם העברי הפורמלי.
אלון חרמוני	אלון הלבנון תת-מין חרמוני	אפשר לקצר ולקרוא לתת-המין בפשטות אלון חרמוני , אך בכתובים מומלץ לכתוב את השם העברי הפורמלי.
אריסימון איזמירי	אריסימון מיובל	האי בהירות הטקסונומית הקיימת בהגדרת טקסון זה מאלצת אותנו להחזיק בשם העברי הישן (ראה חוברת - מגדיר צמחי החרמון 1981).
בולבוסן א"י זן נמוך	בולבוסן קוטשי	
בן-חוזר לבנוני	בן-חוזר הררי	ועדת השמות של האקדמיה (2004) שינתה את השם העברי הקודם (מגדיר צמחי החרמון 1981) לשם בן-חוזר הררי . ל"צערנו" עלינו ללכת בעקבותיה!
בן-חיטה שלוש-זיפי	בן-חיטה תלת-זיפי	השם העברי הנכון על פי רשימת האקדמיה העברית ללשון (2004)
בקיה טופחיתית	בקיה טופחנית	השם העברי הנכון על פי רשימת האקדמיה העברית ללשון (2004)
בת-סיסנית סיני	בת-סיסנית הררית	ועדת השמות של האקדמיה (2004) שינתה את השם העברי הקודם (מגדיר צמחי החרמון 1981) לשם בת-סיסנית הררית . ל"צערנו" עלינו ללכת בעקבותיה!
דבשית	הררית	ועדת השמות של האקדמיה (2004) שנתה את השם העברי של הסוג מדבשית להררית . ל"צערנו" עלינו ללכת בעקבותיה!
דבשית לבידה (אצל פינברון ודנין 1991)	דבשית שונת-גלומות	השם העברי של המין - על-פי מגדיר זהרי 1989. עקב בלבול טקסונומי אין אפשרות לתת את השם העברי ברשימת האקדמיה.
דבשית שעירה	הררית שעירה	ועדת השמות של האקדמיה (2004) שינתה את השם העברי הקודם של הסוג (פלורה פלשתינה 1986) לשם הררית שעירה . ל"צערנו" עלינו ללכת בעקבותיה!

הרדופנין צר-עלים	הרדופנין רב-העמודים	ועדת השמות של האקדמיה (2004) שינתה את השם העברי הקודם לשם הרדופנין רב-העמודים . ל"צערנו" עלינו ללכת בעקבותיה!
ורד "החרמון"		המדריך חושב כי הורד הזה הדומה ל ורד הכלב , אשר פרח בורוד מדהים ברום 1650-1800 (בשנה שעברה פרח ברום 1900-2200 בהשתלמות. כלנית בחרמון) - הוא מין שונה ונוסף ל ורד הכלב .
חופניים קצרי-גבעול	חופניים נמוכים	ועדת השמות של האקדמיה (2004) שנתה את השם העברי הקודם (מגדיר צמחי החרמון 1981) לשם חופניים נמטוכים. ל"צערנו" עלינו ללכת בעקבותיה!
חסה כחולת-פרחים זן צהוב	חסת הפקעות	עוז גולן אסף בגבעת הטרשים בגבעות הקרקש ברום 1600 מטר. לצמח פרחים בצבע צהוב חוור. יש הרואים בטקסון זה מין נפרד ועצמאי מחסה כחולת-פרחים . בחרמון שני הטקסונים מקיימים אוכלוסיות נפרדות ויש להם בית-גידול שונה. אולי זו דוגמא נוספת ל"טרמינל ספליטינג" כמו בלחך כדורי .
חספסנית החרמון	חספסנית זיפנית	ועדת השמות של האקדמיה (2004) שינתה את השם העברי הקודם (מגדיר צמחי החרמון 1981) לשם יערת המטבעות . ל"צערנו" עלינו ללכת בעקבותיה!
יערה עגולת-עלים	יערת המטבעות	
מרוביון	מרמר	ועדת השמות של האקדמיה (2004) שנתה את השם העברי של הסוג מרוביון למרמר . ל"צערנו" עלינו ללכת בעקבותיה!
מרוביון יתדי	מרמר מקרין	בעבר קראו למרמר מקרין בעברית מרוביון יתדי (בכתבי יד משנות העשרים עד התשעים של המאה הקודמת) בשל החלפת השם המדעי.
מרמר הערבות	מרמר מקרין	בחרמון גדל רק מין אחד אקסקלוסיבי של מרמר בחגורה ההררית והטרגקנטית זהו מרוביון מקרין (מין שני, מ. מצוי הוא מין של צידי דרכים ואשפות הגדל גם בישראל).
סיסנית הררית סיסנית שונת-גלומות	סיסנית שונת-עלים	פליטה "קולית" של המדריך בשדה...
עלקת נטויה	עלקת שולץ	נאסף פרט בודד בין יפעת למצפה שיאון אשר הוגדר בטעות בשדה כעלקת נטויה (מין השכיח בחולות ובמדבר). יתכן והייתה זו עלקת שולץ.
פרג מסופק	פרג אגסני	בעקבות המעברים הרבים בצורת הפרי (יחסי אורך רוחב משתנים באותה אוכלוסיה) המדריך "התייאש" ומציע לאחד את כל קבוצת פרג אגסני בישראל (כלומר פ. סורי , פ. נחות ופ. סמור) - ל פרג אגסני עם 3 זנים: זן נחות הנפוץ בשפלת-החוף, זן סמור הגדל במדבר וזן סורי הנפוץ בגולן בצפון מזרח הגליל ומעט במערב הגליל.
צלע-שור בואסיה	צלע-שור לבנונית	
קחון החרמון	קחון שניר	הטקסון אשר בעבר קראנו לו בשם קחון החרמון - הגדרתו היותר נכונה היא קחון שניר . זהו מין הקחון הנפוץ והשולט בחגורה הטרגקנטית ועד 1600 מטר.
ריבס חרמוני	ריבס אמיתי	ועדת השמות של האקדמיה (2004) שינתה את השם העברי הקודם (מגדיר צמחי החרמון 1981) לשם ריבס אמיתי . ל"צערנו" עלינו ללכת בעקבותיה!
רפרף אביבי	רפרף ארוך-עוקצים	כל האוכלוסיות אשר הוגדרו כ רפרף אביבי מישראל - התברר שהן שייכות למין רפרף ארוך-עוקצים ולא ל רפרף אביבי שהוא מין אירופי בעל תפוחת יותר צפופה.

המדריך טעה בתחנת "גבעות הקרקש" : גם למין זה יש אבקנים בולטים, אולם צבע העטיף ירקרק ובקרקע יש בצלצולים אחדים בסמוך לבצל הלבן.

פליטה "קולית" של המדריך בשדה...בקשר להגדרת מיני השומים - מומלץ לקרוא ולהשתמש בחוברת רתם מס.15 "הסוג שום בישראל" מאת פ.קולמן (1985).

ועדת השמות של האקדמיה (2004) שינתה את השם העברי הקודם (מגדיר צמחי החרמון 1981) לשם **שלהבית הררית**.

הטקסון אשר בעבר קראנו לו שמנים רבות בשם **תלתן חדוד** - הגדרתו היותר נכונה היא **תלתן ווילוב**. זהו מין התלתן מקבוצת "הלבנים", השולט בחורש ים-תיכוני פתוח בכל רחבי החבל הים-תיכוני ובמיוחד בגליל ובגולן הצפוני.

שום לבן-קליפה

שום האבקנים

שום ההרים

שום החרמון

שלהבית הררית

שלהבית קצרת-שפה

תלתן ווילוב

תלתן חדוד